

Grundläggande granskning

2022

Rapport
Umeå Energi AB

KPMG AB

2023-04-12

Antal sidor 12

Antal bilagor 1

Innehållsförteckning

1	Bakgrund	3
1.1	Syfte och revisionsfrågor	3
1.2	Avgränsning	3
1.3	Revisionskriterier	3
1.4	Metod	6
2	Resultat av granskningen	7
2.1	Ändamålsenlighet	7
2.2	Ekonomiskt tillfredställande	9
2.3	Intern kontroll	10
3	Sammanfattande bedömning	12
	Bilaga 1. Riktlinjer för aktiverande styrning	13

1 Bakgrund

Kommunrevisionen granskar årligen i den omfattning som följer av god revisionsred all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområden. De granskar på samma sätt, genom de lekmannarevisorer som utsetts i företag enligt kommunallagens 10 kap. 2–6 §§, även verksamheten i dessa juridiska personer.

Lekmannarevisorn ska, enligt aktiebolagslagens 10 kap. 3 § granska om bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och om bolagets interna kontroll är tillräcklig.

Enligt God revisionsred 2022 ska den grundläggande granskningen innehålla:

- Granskning av måluppfyllelse
- Granskning av styrning och intern kontroll

Granskningen har sin utgångspunkt i God revisionsred samt de risker som identifierats i lekmannarevisorernas riskanalys 2022.

1.1 Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att ge lekmannarevisorerna grund för deras bedömning i granskningsrapporten, där uttalande ska ske avseende om bolagets verksamhet har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och om bolagets interna kontroll är tillräcklig. Följande revisionsfrågor besvaras i granskningen:

Ändamålsenlighet

- Har styrelse och VD säkerställt en tillräcklig styrning av verksamheten?
- Har styrelse och VD säkerställt en tillräcklig uppföljning av verksamheten?

Ekonomiskt tillfredsställande

- Har styrelse och VD säkerställt en tillräcklig styrning av ekonomin?
- Har styrelse och VD säkerställt en tillräcklig uppföljning av ekonomin?

Intern kontroll

- Har styrelse och VD säkerställt att den interna kontrollen i bolaget är tillräckligt?

1.2 Avgränsning

Granskningen avser Umeå Energi AB:s verksamhet, under verksamhetsåret 2022. Den grundläggande granskningen är översiktlig och inte inriktad på detaljer.

1.3 Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses bedömningsgrunder som används i granskningen som utgångspunkt för analys, bedömningar och slutsatser. Revisionskriterierna kan hämtas ifrån lagar och förarbeten eller interna regelverk, policys och fullmäktigebeslut. Kriterier kan också ha sin grund i jämförbar praxis eller erkänd teoribildning.

I denna granskning utgörs de huvudsakliga revisionskriterierna av:

- Kommunallagen
- Aktiebolagslagen
- Bolagsordning
- Riktlinjer för aktiverande styrning i Umeå kommun (KF, 2021-03-09)¹
- Ägardirektiv, generella och specifika

1.3.1 Generella ägardirektiv

Fullmäktige antog i mars 2021 generella ägardirektiv för styrning av de kommunala bolagen. De generella direktiven innehåller krav och riktlinjer för samtliga hel- eller majoritetsägda bolag i bolagskoncernen och avser bland annat:

- Efterlevnad av lagar och styrning från fullmäktige
- Innehåll och form för bolagsstyrelsens arbetsordning
- Innehåll och form för VD-instruktion
- Uppföljning och rapportering
- Samverkan

Av de generella ägardirektiven framgår även att Bolaget ska stödja uppfyllandet av Umeå kommuns vision och övergripande mål. Umeå kommuns vision och övergripande mål för perioden 2022 – 2025 är följande:

- Mål 1: Umeås tillväxt ska klaras med social, ekologisk, kulturell och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare år 2050.
- Mål 2: Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden.
- Mål 3: Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv
- Mål 4: Umeå ska vara klimatneutralt till 2040.
- Mål 5: För att klara kompetensförsörjningen, förbättra arbetsmiljö och ge bättre medborgarnytta ska de möjligheter som den digitala transformationen innebär vara förstahandsalternativet för Umeå kommuns verksamhetsutveckling.

Bolagets verksamhet ska vidare bedrivas i enlighet med följande tilläggsuppdrag från kommunfullmäktige:

- Uppdrag 8: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att tillsammans med kommunens nämnder och bolag undersöka risken för att skattemedel, som bekostar verksamheter inom välfärdssektorn, även med annan utförare än kommunen, används på ett felaktigt sätt och/eller i kriminellt syfte, till exempel

---

¹ Se bilaga 1 för en k

för att finansiera organiserad brottslighet, samt att ta fram förslag på åtgärder för att förebygga och förhindra detta.

1.3.2 Specifika ägardirektiv

De specifika ägardirektiven anger bolagets grunduppdrag och de mål som bolaget har att förhålla sig till, såväl ekonomiska mål, klimat- och miljömål samt kommunfullmäktiges mål.

Ekonomiska mål

Verksamheten ska bedrivas utifrån vissa ekonomiska grundkrav som mäter lönsamheten och den finansiella styrkan. För precisering av de ekonomiska grundkraven fastställs följande ägarkrav:

- Förräntningen bör ej understiga 7 procent vid slutet av perioden.
- Soliditeten bör ej understiga 40 procent vid slutet av perioden.
- Kassaflödet från rörelsen ska under perioden vara positivt och bör vid slutet av perioden uppgå till ca 75 Mkr per år. *
- Självfinansieringsgraden bör vid slutet av perioden uppgå till 100 %.

* Med reservation för investeringar inom värmerörelsen för att möta klimatmålet, i enlighet med Umeå kommuns miljömål

Klimat- och miljömål

Bolaget ska aktivt driva miljö- och klimatfrågor i sin verksamhet. Bolaget ska upprätta mätbara mål som genom förvaltningsberättelsen i årsredovisningen följs upp årligen. Bolagets långsiktiga mål är att vara helt klimatneutralt.

Kommunfullmäktiges mål

Av kommunfullmäktiges mål, som anges ovan, så framgår det av ägardirektivet att bolaget särskilt träffas av nedan mål och uppdrag:

- Mål 1: Umeås tillväxt ska klaras med social, ekologisk, kulturell och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare år 2050.

Uppdrag 1: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att tillsammans med berörda nämnder och bolag upprätta program för tillväxt i enlighet med kommunfullmäktiges riktlinjer för aktiverande styrning.

- Mål 4: Umeå ska vara klimatneutralt till 2040.

Uppdrag 12: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att tillsammans med berörda nämnder och bolag upprätta program för klimatneutralitet i enlighet med kommunfullmäktiges riktlinjer för aktiverande styrning.

- Mål 5: För att klara kompetensförsörjningen, förbättra arbetsmiljö och ge bättre medborgarnytta ska de möjligheter som den digitala transformationen innebär vara förstahandsalternativet för Umeå kommuns verksamhetsutveckling.

Uppdrag 18: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att tillsammans med berörda nämnder och bolag upprätta program för digitalisering i enlighet med kommunfullmäktiges riktlinjer för aktiverande styrning.

1.4 Metod

Granskningen har genomförts genom:

- Dokumentstudier av bland annat styrelsens protokoll och tillhörande underlag såsom affärs- och verksamhetsplan, ekonomi- och verksamhetsrapporter, delårsrapporter, årsredovisning m.m.
- Dialog med VD och styrelsens presidium vid två tillfällen under året.
- Avstämningar har genomförts med bolagets auktoriserade revisor.

Rapporten är faktakontrollerad av VD

2 Resultat av granskningen

Vi har översiktligt granskat styrelsens styrning av verksamhet, ekonomi och interna kontroll med utgångspunkt i de revisionskriterier som anges i avsnitt 2.3. I nedanstående tabeller sammanställs våra iakttagelser utifrån respektive kontrollpunkt. Iakttagelser utgår ifrån huruvida vi av erhållen dokumentation tydligt kan utläsa resultat för varje kontrollpunkt.

2.1 Ändamålsenlighet

Iakttagelserna i detta avsnitt ger underlag för att besvara följande revisionsfrågor:

- Har styrelse och VD säkerställt en tillräcklig styrning av verksamheten?
- Har styrelse och VD säkerställt en tillräcklig uppföljning av verksamheten?

2.1.1 Iakttagelser

Kontrollpunkt	Kommentar
Beslut om plan för verksamheten.	<p>Styrelsen beslutar årligen om tre huvudsakliga styrdokument; Vår plattform, Vägval samt Mål för kommande treårsperiod. Dessa tre styrdokument utgör sedan grunden för planeringsprocessen för kommande verksamhetsår.</p> <p>På styrelsens sammanträde 2021-12-16 presenterades en koncernplan för 2022 som tydliggör uppdrag och utgångspunkter, plattform och riktning. Under 2021 har styrelsen beslutat om ett flertal styrande dokument, som ligger till grund för denna, såsom: strategisk plattform, strategisk riktning, mål 2022-2024 samt årsplan för 2022.</p> <p>Styrelsen beslutade 2021-06-24 om strategiska vägval samt övergripande mål för 2022-2024. Där framgår affärsutmaningar, övergripande mål (med koppling till Agenda 2030), strategisk inriktning samt mål för 2022-2024.</p>

<p>Formulerat målsättningar som säkerställer att verksamheten bedrivs enligt ägardirektiv.</p>	<p>Bolaget har fastställt övergripande mål, som har konkretiserats i form av mätbara mål för innevarande år.</p> <p>Vi har inte noterat några avvikelser gentemot bolagsordning och ägardirektiv.</p>
<p>Rapportering innehåller uppföljning av verksamhet</p>	<p>Styrelsen får återslag på styrelsemöte hur verksamheten utvecklas, i VD-rapport. I detta ingår uppföljning av måltal, information om särskilda händelser samt fördjupad information kopplat till de övergripande målen</p>
<p>När målen för verksamheten</p>	<p>Merparten av målen nås för året.</p> <p>Avvikelse återfinns avseende soliditet (når dock krav enligt ägardirektiv), nöjda kunder, samt medarbetare (måltal som inte uppnås avser arbetsrelaterade sjukdomar).</p> <p>Uppföljning mot fullmäktiges mål och uppdrag framgår av bolagsrapport. Här framgår bolagets bedömning av måluppfyllelse avseende de mål som är destinerade till bolagen. Samtliga bedöms vara delvis uppfyllda. Samtliga uppdrag bedöms vara genomförda.</p>
<p>Vid behov vidtagit tydliga åtgärder för att nå måluppfyllelse avseende verksamhet</p>	<p>Vi har inte noterat att styrelsen inte vidtagit åtgärder där så har varit befogat för att uppnå måluppfyllelse.</p>

2.1.2 Övriga iakttagelser

Bolaget har under året utvecklat/tagit fram en ny version av VD-rapporten, i syfte att förenkla för läsaren. Rapporten knyter an till den beslutade riktningen för koncernen. Fokus är på uppföljning av de beslutade målen för en hållbar verksamhet samt händelser och aktiviteter kopplade till de beslutade vägvalen. VD-rapporten består av tre delar; sammanfattning, särskilda händelser samt fördjupning kopplat till de övergripande målen och vägvalen.

2.2 Ekonomiskt tillfredställande

lakttagelserna i detta avsnitt ger underlag för att besvara följande revisionsfrågor:

- Har styrelse och VD säkerställt en tillräcklig styrning av ekonomin?
- Har styrelse och VD säkerställt en tillräcklig uppföljning av ekonomin?

2.2.1 lakttagelser

Kontrollpunkt	Kommentar
Antagit en budget för sin verksamhet	2021-12-16 att godkänna Umeå Energi-koncernens budget för 2022 samt investeringsplan för perioden 2022-2024. I samband med beslutet reviderades också de övergripande målen för 2022.
Formulerat målsättningar som säkerställer att ekonomin bedrivs enligt ägardirektiv.	Budget och de ekonomiska målsättningar som bolaget formulerat utgår från de mål/krav som ställs i ägardirektiv
Rapportering innehåller uppföljning av ekonomi	Styrelsen får återrapportering vid varje styrelsemöte hur verksamheten utvecklas, i VD-rapport. I detta ingår uppföljning av måltal, information om särskilda händelser samt fördjupad information kopplat till de övergripande målen. Därutöver har styrelsen erhållit ekonomisk uppföljning vid varje styrelsemöte fram till och med oktober, i form av delårsbokslut per föregående månad. Prognoser lämnas per april, augusti och oktober
Når målen för ekonomi	Samtliga mål enligt ägardirektiven uppnås, med undantag för kassaflöde efter investeringar som uppgick till 69 mkr (ägarkrav 75 mkr).
Vid behov vidtagit tydliga åtgärder för att nå måluppfyllelse avseende ekonomi	Vi har inte noterat att styrelsen inte vidtagit åtgärder där så har varit befogat för att uppnå måluppfyllelse.

2.2.2 Övriga iakttagelser

Året har präglats av osäkerhet och ett ostadigt läge på elmarknaden, som påverkat bolaget i flera aspekter. Prognoserna visade tidigt att resultatet inte skulle nå det budgeterade resultatet, bland annat på grund av omplanering av underhåll med ökade kostnader som följd. Kostnadsökningar har påverkat bolaget även i andra avseenden. Resultatet för 2022, 132 mkr, når totalt det budgeterade resultatet om 130 mkr. Resultatet för de samlade verksamheterna uppgår dock till 116 mkr. En koncernredovisningspost om 14 mkr lyfter resultatet till 132 mkr, vilket härrör från leasad utrustning.

2.3 Intern kontroll

Iakttagelserna i detta avsnitt ger underlag för att besvara följande revisionsfråga:

- Har styrelse och VD säkerställt att den interna kontrollen i bolaget är tillräckligt?

2.3.1 Iakttagelser

Kontrollpunkt	Kommentar
Genomfört en riskanalys	Bolagets riskhantering utgår från ERM-ramverket (Enterprise Risk Management). En riskanalys har genomförts där risker identifierats och värderats. Utifrån detta har åtgärder identifierats avseende hur respektive risk ska hanteras, genom att eliminera, reducera, överföra eller acceptera risken. Riskerna har också kopplats till bolagets/koncernens affärsarkitektur.
Beslutat om kontrollmoment utifrån identifierade risker	Styrelsen har fastställt en internkontrollplan som bland annat omfattar de åtgärder för att minska och begränsa identifierade risker för 2022. I övrigt omfattar internkontrollplanen fastställande av riktlinjer till policys, skapa en struktur för internkontroll genom att utreda och ta fram ramverk för intern kontroll, vidareutveckla den interna granskningen (internrevision), utveckla riskhanteringsprocessen (tydligare koppling mot mål) samt etablera ett

	samlad arbetssätt och kompetens för styrning, risk och efterlevnad m.m.
Följt upp resultatet av genomförda kontrollmoment	Uppföljning av identifierade risker sker årligen i samband med årsbokslut. Där framgår de åtgärder som vidtagits under året kopplat till samtliga identifierade risker, oavsett väsentlighetsgrad.

3 Sammanfattande bedömning

Vår sammanfattande bedömning utifrån vår översiktliga granskning av Umeå Energi AB är att styrelsen och VD har säkerställt en tillräcklig styrning och uppföljning av verksamhet och ekonomi. Vidare bedömer vi att styrelse och VD har säkerställt en tillräcklig intern kontroll.

Vår bedömning grundar sig på följande:

Revisionsfråga	Bedömning
Har styrelse och VD säkerställt en tillräcklig styrning av verksamheten?	Vi bedömer att styrelse och VD har säkerställt en tillräcklig styrning av verksamhet.
Har styrelse och VD säkerställt en tillräcklig uppföljning av verksamheten?	Vi bedömer att styrelse och VD har säkerställt en tillräcklig uppföljning av verksamhet.
Har styrelse och VD säkerställt en tillräcklig styrning av ekonomin?	Vi bedömer att styrelse och VD har säkerställt en tillräcklig styrning av ekonomi.
Har styrelse och VD säkerställt en tillräcklig uppföljning av ekonomin?	Vi bedömer att styrelse och VD har säkerställt en tillräcklig uppföljning av ekonomi.
Har styrelse och VD säkerställt att den interna kontrollen i bolaget är tillräckligt?	Vi bedömer att styrelse och VD har säkerställt en tillräcklig intern kontroll i bolaget.

Datum som ovan

KPMG AB

Liz Gard

Certifierad kommunal revisor

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.

Bilaga 1. Riktlinjer för aktiverande styrning

Umeå kommun specificerar sin styrmodell i Riktlinjer för aktiverande styrning i Umeå kommun, antaget av kommunfullmäktige 2021-03-09. Riktlinjen ska tillämpas av Umeå kommuns nämnder och helägda bolag. I delägda bolag och andra associationsformer där Umeå kommun är ägare, verkar kommunen för att riktlinjen ska tillämpas i sin helhet eller i tillämpliga delar. Vad som är tillämpliga delar ska avgöras utifrån ägarförhållandena, verksamhetens art och omständigheterna i övrigt.

Riktlinjerna fastslår att verksamheten i nämnder och bolag ska utgå från tilldelat grunduppdrag. Inom ramen för tilldelat grunduppdrag har nämnder/bolag möjlighet att utifrån sina specifika förutsättningar och behov fastställa hur verksamhetsstyrning och uppföljning ska utformas. Detta innebär att varje nämnd och bolagsstyrelse inom grunduppdragets ramar, lagstiftning, övriga direktiv och riktlinjer från kommunfullmäktige har mandat att besluta om mål, uppdrag och aktiviteter för sina egna verksamheter.

Uppföljning av grunduppdraget sker årligen genom att nämnd och bolag bedömer i vilken omfattning nämnden eller bolaget verkställt grunduppdraget och rapporterar sagda bedömning tillkommunstyrelsen som sammanställer inför hantering i kommunfullmäktige.

Utöver grunduppdraget har nämnder och bolag att förhålla sig till kommunfullmäktiges inriktningsmål. Inriktningsmål kan destinerats till namngivna nämnder och bolag som:

- särskilt ska prioritera arbete med just detta inriktningsmål
- bedöms ha de reella förutsättningar som krävs för att inriktningsmålet ska uppnås

Nämnder och bolag har även att förhålla sig till specifika tilläggsuppdrag som kan tilldelas av kommunfullmäktige i samband med fastställande av planeringsdirektiv och budget.